

Лекція №

ТЕМА: Організація зеленого конвеєра

1. Поняття про зелений конвеєр та його значення. Типи
2. Принципи побудови зеленого конвеєра. Вимоги до культур зеленого конвеєра

Д.З.: ЛІТЕРАТУРА:

1. Зінченко О. І. - Навчальне видання. — 2-е вид., доп. і перероб. — К.: В.О, 2005. ст-
2. Єрмакова Л.М. та ін.- КОРМОВИРОБНИЦТВО - навчальний посібник Ст. 337-356

1. Зелений конвеєр - це система науково обгрунтованої організації безперервного виробництва зелених кормів і раціонального їх використання в годівлі сільськогосподарських тварин із ранньої весни і до пізньої осені. У господарствах близько 60-70 % річного надою молока і понад 50 % приросту живої маси великої рогатої худоби приходить на пасовищний період.

Залежно від фунтово-кліматичних умов, забезпеченості природними пасовищами, косовицями, спеціалізації господарства, наявності поголів'я худоби і інших факторів застосовується **три тини зеленого конвеєра.**

Природний - основним джерелом надходження зелених кормів є природні пасовища, отава природних косовиць.

Штучний - зелені корми надходять із посівів різних польових культур і довголітніх культурних пасовищ.

Змішаний або комбінований - зелена маса надходить як з посівів кормових культур, так і з природних пасовищ, косовиць.

У більшості господарств лісостепових і поліських районів України при стійлово-табірному вмісті худоби одержав поширення змішаний тип конвеєра. Це дозволяє правильно сполучати використання пасовищного корму і кормів з посівів багаторічних і однорічних трав, соковитих кормових культур.

2. При правильній організації зеленого конвеєра повинно бути забезпечене безперервне надходження повноцінних дешевих зелених і соковитих кормів для великої рогатої худоби, овець, свиней, приготування кормів у Полісся протягом 120-150 днів, у Лісостепу і Степу - 150-180 і на зрошуваних землях Степу України -180-210 днів.

Організація зеленого конвеєра в кожному господарстві ґрунтується на послідовному використанні зелених кормів у пасовищний період: трав природних і сіяних косовиць, природних, поліпшених і культурних пасовищ, багато- і однорічних сіяних трав, кормових баштанних культур, повторних посівів однорічних трав, підсівних культур. Додатковим джерелом корму є посіви кормових коренеплодів, цукрових буряків (бадилля), бульбоплодів.

Для компенсації можливого недобору запланованих урожаїв культур зеленого конвеєра складається страховий фонд за рахунок відповідного розширення носіїв кормових культур (у межах можливого) і виготовлення силосу та сінажу. При цьому визначається загальна потреба в зеленому кормі на весь можливий період надходження, а також по місяцях, декадах; підбираються кормові культури з урахуванням строків і тривалості використання кожного з них; планується площа і урожайність культур зеленого конвеєра.

Правильний добір культур є одним з основних вимог при складанні зеленого конвеєра. При доборі враховуються господарські можливості, виконання агротехніки, економіки. Всі культури повинні забезпечувати одержання високого врожаю зеленої маси при найменших витратах праці, і засобів. Зелена маса сіяних посівів і природних угідь повинна мати високі кормові якості і добре поїдатися, тваринами.

Різноманітність кормів досягається за рахунок наявності в конвеєрі не менше двох культур, які одночасно використовуються, а також широкого застосування бобово-злакових сумішок (одно- і багаторічних трав). У районах достатнього зволоження протягом вегетаційного періоду і на зрошуваних землях обов'язкові повторні (післяукісні, післяжнивні) і підсівні посіви. Вони в більшості районів дозволяють одержувати на значній площі по два врожаї в рік.

Тривалість і період використання культур визначаються оптимальними строками збору по фазах розвитку кожної з них

Загальної схеми зеленого конвеєра немає. У кожному конкретному господарстві залежно від ґрунтово-кліматичних умов, спеціалізації,

наявності природних і культурних пасовищ, фактичної урожайності культур (за останні три роки) і їх набору складається схема зеленого конвеєра.

У Лісостеповій зоні в зеленому конвеєрі з озимих культур вирощують жито, пшеницю, трітікале в чистих посівах або в сумішці з озимою викою, ріпаком, суріпицею; з однорічних злакових - злаково- бобові та бобово-злакові травосумішки (вика яра, горох, чина з вівсом, кукурудза, суданська трава з горохом, чиною, соєю та ін.); з багаторічних трав - люцерну, еспарцет, конюшину в чистих посівах і узмішані зі злаковими багаторічними травами; з коренеплодів, капустяних і баштанних - цукрові і кормові* буряки, морква, гарбузи, кабачки, кормові кавуни, кормову капусту. Як повторні культури вирощують кукурудзу із суданською травою в чистих посівах або в сумішці з горохом, соєю, соняшником.

Ранні і пізні ярі однорічні трави рекомендується висівати не менше ніж у два строки. Такий конвеєр повинен забезпечити одержання не менше 45-60 ц/га кормових одиниць із вмістом на 1 кг кормових одиниць 110-130 г перетравного протешу.

В умовах степової зони України в зеленому конвеєрі широко використовують наступні культури: озиме жито, озиму пшеницю, трітікале (чисті посіви і у змішані з озимою викою),, ярі зернові (ячмінь, овес) з горохом, пізні ярі (кукурудза, суданська трава, 'сорго-' суд'анковий гібрид, сорго цукрове) у змішаних посівах із соєю, чиною, горохом, багаторічні бобові трави (люцерна, еспарцет, буркун дворічний) у чистих посівах і в змішані зі стоколосом безостим, кострицею лучною, баштанні культури (кавуни, кабачки, гарбузи). У такому конвеєрі вихід кормових одиниць становить 30-35 ц/га (збалансованих за перетравним протеїном).

На зрошуваних землях півдня. України в зеленому конвеєрі використовують наступні культури: озиме жига, озиму пшеницю, трітікале з озимою викою або озимим ріпаком, чисті посіви озимого ріпаку, овес із горохом, викою, гірчицею білою, соняшником; кукурудзу, суданську траву, сорго цукрове із соєю, горохом, кормові буряки, моркву, гарбузи, кабачки. Але основу конвеєра повинні становити чисті посіви люцерни або змішані з конюшиною, злаковими травами. Вони дають за вегетацію 4-5 повноцінних укосів. Ці культури вирощують у кормових, зерно кормових і овочекормових сівоzmінах в основних і проміжних посівах. У такому зеленому конвеєрі вихід кормових одиниць, повністю збалансованих за вмістом перетравного

протеїну, каротину і інших поживних речовин, становить не менше 110-120 ц/га.

За розрахунками 1 га культур зеленого конвеєра може забезпечити одержання близько 80 ц молока або 11 ц м'яса великої рогатої худоби.

У спеціалізованих господарствах і об'єднаннях з виробництва високобілкових зневоднених кормів (трав'яного борошна брикетів, протеїнових концентратів) розробляють спеціальний зелений конвеєр. У ньому використовують посіви багаторічних трав (в основному на зрошуваних землях), озимих, післяжнивних і підсівних культур. У лісостепових районах такий конвеєр забезпечує безперебійне надходження зелених кормів на переробку з початку травня до кінця вересня (близько 140-150 днів).